

1 Samferdselsdepartementet
2 Postboks 8010 Dep
3 0030 Oslo
4 postmottak@sd.dep.no

6 **Høringsuttalelse til forslag til Nasjonal Transportplan 2014-2023**

7
8 Kollektivkampanjen består av Natur og Ungdom, Naturvernforbundet, Fagforbundet, Norsk
9 jernbaneforbund, Norsk transportarbeiderforbund og Yrkestrafikkforbundet. Vi viser til
10 transportetatenes og Avinors forslag til Nasjonal Transportplan 2014-2023. Vi vil med dette gi våre
11 innspill til forslaget.

12
13 Dersom dere ønsker utdyping eller nærmere forklaring rundt kravene, ta kontakt med sekretær for
14 Kollektivkampanjen, Embla Helle Nerland(sekretar@kollektivkampanjen.no, 95021871).

16 **Mål**

17
18 Klimaendringene er vår tids største utfordring. FNs klimapanel har slått fast at om endringene skal
19 minimeres og togradersmålet skal nås, må klimagassutslippene gå ned fra 2015. I Norge kommer
20 en tredel av klimagassutslippene fra transport. Omtrent 20 prosent kommer fra veitrafikken. I de
21 store byene er både klimagassutslippene og den lokale luftforurensingen et stort problem skapt av
22 biltrafikken. Samtidig vil man de nærmeste årene oppleve en enorm befolkningsvekst rundt norske
23 byer. Det medfører en sterk trafikkvekst, som vil bety store utfordringer for transportsystemene.

24
25 I Stortingets klimaforlik som ble vedtatt i mai var det enighet om at kollektivtrafikken skal ta veksten
26 i persontransporten i de store byene. Det krever en målrettet samferdselspolitikk, der alle aspekter
27 ved kollektivtrafikken er inkludert, og med nok midler og tiltak til å nå målet.

28
29 Kollektivkampanjen mener at det overordnede og viktigste målet for Nasjonal Transportplan 2014-
30 2023 må være å kutte klimagassutslippene fra transportsektoren. Det krever store tiltak, særlig i de
31 store byene. Samtidig er det her de største mulighetene for å redusere klimagassutslipp ligger. For
32 å oppnå dette må det også være et mål at kollektivtrafikken skal bli framtidens viktigste
33 transportmiddel. Beregninger viser at antall kollektivreiser må dobles innen 2030, for å hindre et
34 sammenbrudd for transportsystemene rundt byområdene. Dette må ligge til grunn for Nasjonal
35 Transportplan 2014-2023.

37 **Byområder**

38
39 I de største byområdene i Norge står biltrafikken for omtrent halvparten av utslippene. Vinterstid er
40 den lokale luftforurensingen så alvorlig at mennesker med luftveissykdommer må holde seg
41 innendørs. Det er kollektivtrafikken som er løsningen i byområdene, og en satsning på denne
42 kombinert med restriktive tiltak mot biltrafikken er det som trengs de neste ti årene.

43
44 I avsnitt 3.1 om byområder (s.23) skriver fagetatene: «Den raske befolkningsveksten i byområdene
45 gjør det mulig å skape mer konsentrert byutvikling og mer miljøvennlig transport. Dette er også helt
46 nødvendig. Vi kan ikke bygge oss ut av kapasitetsutfordringene med flere og bredere veier.»
47 Kollektivkampanjen støtter fagetatenes vurdering. Det er kollektivtrafikken som er
48 transportframtidens i de store byene.

49
50 Kollektivkampanjen mener det er viktig å ta flere tanker i hodet samtidig. Derfor må det i Nasjonal
51 Transportplan 2014-2023 komme en helhetlig, nasjonal strategi for kollektivtransport. Denne må
52 inneholde konkrete punkter til tiltak på alle aspekter ved kollektivtransporten. Dette gjelder
53 infrastrukturen, statlige midler til drift, blant annet gjennom Belønningsordningen, og rekruttering til
54 bussyrket.

55
56 For yrkestrafikken er den store mengden trafikk i og rundt byområdene et stort problem.

57 Busser og trikker blir lite attraktive når de står i samme kø som bilene, og varetransport
58 kommer ikke fram i tide. Kollektivkampanjen mener økt framkommelighet for kollektivtrafikken
59 er avgjørende for å gjøre kollektive transportmidler konkurransedyktige, og få ned andelen
60 biltrafikk i byområdene. Reisevaneundersøkelser viser at reisetiden er det avgjørende for folks
61 valg av transportmiddel. Derfor må kollektivtrafikken hele tiden kjennetegnes av kort reisetid
62 og hyppige avganger. Bare på den måten kan kollektivtrafikken være et reelt alternativ til bilen.
63 Ansvar for kollektivtrafikken og utviklingen av byområdene ligger i stor grad hos kommunene
64 og fylkene, men det trengs økte bevilgninger fra staten for å gjennomføre tiltak for mer
65 miljøvennlige byer. I transportetatens forslag til Nasjonal transportplan omhandler kapittel 6
66 byområder, og ser på hvilke tiltak som kan gjennomføres for å bedre framkommelighet og miljø
67 i de største byområdene. Målene er rettet mot hva som kan gjøres lokalt, og hvilke
68 infrastrukturplaner som foreslås gjennomført i de ulike byområdene, mens det er lite fokus på
69 hva staten kan bidra med for å gjøre transporten i byområdene mer miljøvennlig. Det må være
70 et nasjonalt mål for Nasjonal transportplan å bidra til mer miljøvennlige byer gjennom bedre
71 framkommelighet for kollektivtrafikken og legge til rette for restriktive tiltak mot biltrafikken
72 gjennom ulike belønningsordninger og insentiver.

73
74 Belønningsordningen for bedre kollektivtrafikk og mindre bilbruk i byene må sikres videreføring
75 gjennom Nasjonal Transportplan. Denne må legge opp til mer midler og flere flerårige avtaler. I dag
76 er det usikkert hvor mye midler belønningsordningen får tildelt hvert år, og dette må bli mer
77 forutsigbart. Behovet for kollektivløft er tilstede i mange byer som ikke har avtaler med
78 Samferdselsdepartementet i dag. Samtidig må kravene for tildeling av de årlige midlene forbli
79 strenge. Restriktive tiltak mot biltrafikken trengs for å tydelig endre transportmønsteret, og
80 belønningsordningen må premiere byene som tar i bruk tiltak som begrenser biltrafikken. Det skal
81 være resultatene som teller, ikke intensjonene. Kollektivkampanjen krever at belønningsordningen
82 utvides med økte økonomiske rammer til å omfatte flere byer og områder.

83
84 I dag er det en stor mangel på bussjåfører i Norge. Med en sterk transportvekst må det tas tydelige
85 grep for å sikre rekruttering til et nødvendig og viktig yrke. Kollektivkampanjen foreslår at det lages
86 en langsiktig plan for dette i Nasjonal Transportplan 2014-2023. Kollektivtrafikk handler ikke kun
87 om investeringer i infrastruktur og driftsmidler. Noen må også kjøre bussen, og dette må inkluderes
88 i transportplanen.

89
90 Det er også nødvendig å legge til rette for økte midler til drift og organisering av
91 kollektivtrafikken. For eksempel bør inntekter fra kjøprising eller bompenger brukes på
92 kollektivtrafikken som et ledd i å styrke de miljøvennlige alternativene. For å øke tempoet i
93 utbygging av kollektivfelt, sykkelfelt og gang- og sykkelveier er det nødvendig å øke
94 planarbeidskapasiteten for disse formålene i Statens vegvesen. Derfor krever
95 Kollektivkampanjen øremerkede midler til Statens vegvesen til planlegging og regulering av
96 kollektivfelt, sykkelfelt og gang- og sykkelveier.

97
98 Gode rabattordninger på enkelt- og periodebilletter er en forutsetning for at kollektivtransporten
99 skal være et attraktivt alternativ til bilen. I dag er rabatten og prisnivået svært forskjellig fra
100 fylke til fylke. Særlig for ungdom er det viktig at kollektivtrafikken ikke er for dyr, slik at
101 reisevanene blir miljøvennlige fra en tidlig alder. Kollektivkampanjen mener det burde sikres at
102 ungdom har rett på 50% rabatt på kollektivreiser over hele landet.

103
104 Skal kollektivtrafikken ta all trafikkvekst i de store byene, må alle infrastrukturtiltak gjenspeile dette.
105 Da kan det ikke bygges nye, kapasitetsøkende motorveger rundt de store byene. Flere veier fører
106 til mer biltrafikk. Samtidig må det bygges flere kollektivfelt rundt de store byene. I dag står bussen i
107 samme kø som bilen, noe som gjør den lite konkurransedyktig. Kollektivkampanjen foreslår at det
108 bygges kollektivfelt i begge retninger på alle statlige veier i byområdene.

109
110
111 **Kollektivkampanjen krever at Nasjonal Transportplan 2014-2023 blir en plan for å kutte**
112 **klimagassutslippene fra transportsektoren og for å styrke kollektivtrafikken i de store**

113 **byene. Det trengs en langsiktig planlegging for å møte en stor befolknings- og trafikkvekst**
114 **samtidig som vår tids største utfordring, klimaendringene, blir tatt på alvor.**
115
116 For mer informasjon, ta kontakt med:
117 Embla Helle Nerland
118 sekretar@kollektivkampanjen.no
119 23327408/95021871
120